

Körtin itsetunto ja körttiläisyyden itsetunto

SUOMALAIUUDEEN LIITETÄÄN usein ajatus heikosta itsetunnosta. Professori **Liisa Keltikangas-Järvinen** on tutkinut aihepiiriä ja todennut väitteen osittain myyiksi, jota ei ole kyetty vahvistamaan. Toki suomalaisessa kansanluonteessa esiintyy piirteitä, jotka saattavat olla sukua heikon itsetunnon aikaansaannoksille, mutta itsetunnon taan hauras tämä kansa ei ole hänen mukaansa. Mistä myytti syntyy? Jäin pohtimaan kysymystä myös kirkollisen kulttuurin ja herätysliikkeiden, erityisesti parhaiten tuntamani körttiläisyyden vinkkelistä. Millainen on körttiläinen itsetunto? Ei ihan helppo kysymyksenasettelu.

Muistan lapsuudesta serkkupoikani **Ilkka Huhdan** väitöstilaisuudesta lähinnä tutkimusotsikon ”*Täällä on oikea suomenkansaa.*” *Körttiläisyyden julkisuuskuvaa 1880–1918.* Kirjan nimi ja sisältö antavat ymmärtää, että körttiläisessä itsetunnossa ei ole liiemmin havaittavissa kohentamisen tarvetta (ainakaan vuosisadan vaihteessa). Herätysliikkeen kannattajakunta identifioitui vahvasti isänmaan ystäviksi ja suomalaisuuden puolustajiksi. Yhtenäisen pukeutuminen piti omalta osaltaan pitkään itsetuntoa koholla. Sitten herännäisyys on kerännyt tukijoita laajasti kirkon työntekijöiden keskuudessa, ja ”lähinnä körtti” tuntuu olevan yleisin vastaus herätysliikesympatiakyselyissä. Heränneen kansan ei siis tarvitse nöyristellä ja kumarrella yhteispietistisissä pihaseuroissa. Olemme julkisesti tunnustettuja ja hyväksytyjä.

Vaan kuinka on pienen körttiläisen laita tosiasiallisesti? Mikä on körttiukon ja -akan sieluntila ja itsetunto, kun tarkastellaan syvältä yksilötasolla?

Professori Keltikangas-Järvinen tekee eron yhtäältä yksityisen, toisaalta julkisen itsetunnon välille. Vaikka körttiläisen julkinen itsetunto saattaakin olla terässä, samaa ei ehkä aina voi sanoa liikkeen piirissä kasvaneen yksityisestä, piiloon jäävästä kokemuksesta. Heränneen kansan ihanteisiin on vanhastaan liitetty vaatimattomuus ja nöyryys, alatien kulkeminen (ja joskus jopa häpeässä piehtarointi) on katsottu kunniaksi. Tumman körttipuvun kantaja ei poikennut rivistä, toisaalta punanuttuiset veljet ja sisaret palautettiin nopeasti ruotuun paikka paikoin. Todellisuudessa itsetuntoaan ja -varmuuttaan puhkuvan kansan rivistön palaset saattoivat vuosisadan taitteessa olla hyvinkin vereslihalle lyötyjä maanmatosia yksityis-

elämässään, ehkä moni on sitä vielä tänäänkin. Tässä ajassa körtti saa hengittää – ainakin pinnalla. Onko kuitenkin uusi yhdenmukaisuuden vaatimuksen aalto tulossa?

Jouluevankeliumi körtille voisi sisältää seuraavan ajatuksen. Jumala syntyi pienenä ja heikkona maailmaan, olisi voinut kypsänä aikuisenakin pöhlätä keskelle. Valitsi hauraana ja vaatimattoman, vielä kehittymättömän itsetunnon haltijan, vauvan hahmon. Jeesuksen itsetunnon ruokkiminen jäi pitkälti keskeneräisten vanhempien, Marian ja Joosefin, tehtäväksi. Minkä sortin körttejä hekin mahtoivat mieleltään olla? Mikä oli tallin koleudessa heidän julkisen, mikä yksityisen itsetuntonsa laita? Ei varmaan kovin kummoinen kumpainenkaan. Oli mikä oli, he saivat tehtävistä suurimman: kasvattaa Vapahtaja, jonka tehtäväksi tuli nostaa kaikki alas painetut, palauttaa arvomme Jumalan ja ihmisten edessä.

Tuomas Antola
kirkkoherra
Korson seurakunta

Kolumnisteina vuorottelevat Tiia Orpana Helsingistä, Hanna Kirjavainen Helsingistä, Jaana Marjanen Kuopiosta ja Tuomas Antola Mäntsälästä